

Τμήμα Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας 3D Animation, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Τόμ. 3, Αρ. 1 (2022)

AFIMEC

Εκπαιδευτική ταινία «ΕνεργητικΑδρανεΐς»: Πως το βίωμα γεννά τη μάθηση και την ενσυναΐσθηση (στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας της Γ Λυκείου)

Κωνσταντίνα Πυρίδου, Αλιβίζος (Λοΐζος) Σοφός

doi: [10.12681/afiinmec.30074](https://doi.org/10.12681/afiinmec.30074)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Πυρίδου Κ., & Σοφός Α. (Λοΐζος) . (2022). Εκπαιδευτική ταινία «ΕνεργητικΑδρανεΐς»: Πως το βίωμα γεννά τη μάθηση και την ενσυναΐσθηση (στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας της Γ Λυκείου). *Τμήμα Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας 3D Animation, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής*, 3(1).
<https://doi.org/10.12681/afiinmec.30074>

Εκπαιδευτική ταινία «ΕνεργητικΑδρανείς»: Πως το βίωμα γεννά τη μάθηση και την ενσυναίσθηση (στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας της Γ Λυκείου)

Πυρίδου Κωνσταντίνα
ΠΕ02 Πανεπιστήμιο Αιγαίου και Αθηνών
kpiridou@yahoo.gr

Αλιβίζος (Λοΐζος) Σοφός
Καθηγητής Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Isofos@rhodes.aegean.gr

Abstract

The outbreak of coronavirus in December 2019 has brought many countries - and within them ours - faced with a new, unquestionably unprecedented reality. Covid-19 disease was originally a health shock to quickly turn into an unprecedented social shock. In any case, the daily over-exposure to the relentless regime of the global spread of the virus and, consequently, the familiarity with the news that would not be an exaggeration to claim that it was associated with images of death, but also the feeling of captivity - Due to home confinement - and the consequent adjustment of our daily lives, they force us to reflect on our tense mental state as a formative factor in the process of social transformation that will follow, after the end of the pandemic, in the public sphere of the 21st century. The educational film EnergeticAndrees is an attempt to approach the emotional dimension of our daily lives. Educationally, it aims at informing, emotionally engaging and empowering learners.

Key-words: Educational film, Experiential learning, Modern Greek Language, Empathy, Politicization

Περίληψη

Το ξέσπασμα της νόσου του κορονοϊού το Δεκέμβριο του 2019 έχει φέρει πολλές χώρες- και μέσα σ' αυτές και τη δική μας -αντιμέτωπες με μια νέα, αναμφισβήτητη πρωτόγνωρη πραγματικότητα. Η νόσος Covid-19 ήταν αρχικά ένας κλυδωνισμός στον τομέα της υγείας για να μετατραπεί πολύ γρήγορα σ' έναν πρωτόγνωρο κοινωνικό κλυδωνισμό. Σε κάθε περίπτωση, η καθημερινή υπερ-έκθεση μπροστά στο αδυσώπητο καθεστώς της παγκόσμιας εξάπλωσης του ιού και, κατ'έπείταση, η εξοικείωση με την ειδησεογραφία που δε θα ήταν υπερβολή να ισχυριστούμε ότι ήταν συνυφασμένη με εικόνες θανάτου, αλλά και η αίσθηση της αιχμαλωσίας - λόγω του κατ' οίκον εγκλεισμού - και της συνεπακόλουθης αναπροσαρμογής της καθημερινότητάς μας, μας υποχρεώνουν να αναστοχαστούμε την τεταμένη ψυχική μας κατάσταση ως διαμορφωτικό πλέον παράγοντα της διαδικασίας κοινωνικού μετασχηματισμού που θα ακολουθήσει, μετά το πέρας της πανδημίας, στη δημόσια σφαίρα του 21ου αιώνα. Η εκπαιδευτική ταινία **ΕνεργητικΑδρανείς** αποτελεί μια απόπειρα προσέγγισης της συναισθηματικής διάστασης της καθημερινότητάς μας. Εκπαιδευτικά στοχεύει στην πληροφόρηση, στη συναισθηματική εμπλοκή και ενδυνάμωση των εκπαιδευομένων.

Λέξεις Κλειδιά: Εκπαιδευτική ταινία, Βιωματική μάθηση, Νεοελληνική Γλώσσα, Ενσυναίσθηση, Πολιτικοποίηση

1. Θεωρητική Προσέγγιση

Η πρόσφατη πανδημία του COVID-19 αποτελεί για την πλειοψηφία της ανθρώπινης κοινότητας μία πρωτόφαντη πραγματικότητα. Αν και η πανδημία είναι μια κατάσταση, που ιστορικά έχουμε βιώσει ξανά τόσο ως ανθρώπινο γένος, όσο και ως δυτικός πολιτισμός, κανένας από εμάς δεν είχε στη διάρκεια της ζωής του κάποιο παρόμοιο βίωμα. Κάθε 10 χρόνια παρατηρούνται νέοι, για το ανθρώπινο είδος, ιοί που μπορούν να προκαλέσουν πανδημία. Από τις αρχές του 20ού αιώνα έλαβαν χώρα τέσσερις πανδημίες του ιού της γρίπης: 1918, 1957, 1968, 2009. Τα τελευταία 20 χρόνια, τρεις νέοι κορονοϊοί έχουν αναδυθεί και διασπαρεί στο ανθρώπινο είδος.

Πρώτος ο SARS (2002-2004), που αναδύθηκε από τις λαϊκές αγορές της Κίνας και εξαπλώθηκε σε 29 χώρες, μόλυνε 8.422 ανθρώπους και σκότωσε 831, προκαλώντας τον θάνατο στο 10% των προσβληθέντων.

Δεύτερος ο MERS CoV (2012-σήμερα), που απομονώθηκε πρώτη φορά στην Αραβική Χερσόνησο τον Σεπτέμβριο του 2012. Μέχρι σήμερα έχουν μολυνθεί 2.519 άνθρωποι και έχουν καταγραφεί 866 θάνατοι (35% θνητότητα).

Τρίτος ο SARS-CoV-2 (2019), ξεκινώντας από την πόλη Γουχάν της Κίνας, έχει εξαπλωθεί σε όλο τον κόσμο, προσβάλλοντας εκατομμύρια άτομα σε 213 χώρες και σκοτώνοντας εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους μέχρι και σήμερα.

Σ' αυτό το σημείο, αξίζει να επισημανθεί ότι η πανδημία, όπως τη βιώσαμε τουλάχιστον εμείς, συνδέεται άρρηκτα με την καραντίνα. Η καραντίνα είναι ο διαχωρισμός και ο περιορισμός της κίνησης των ατόμων που ενδεχομένως έχουν εκτεθεί σε μεταδοτική ασθένεια για να εξακριβώσουν εάν γίνονται ανθυγιεινά, μειώνοντας έτσι τον κίνδυνο μόλυνσης από άλλους (DiGiovanni C, Conley J, Chiu D, Zaborski J 2020). Αυτός ο ορισμός διαφέρει από την απομόνωση, που είναι ο διαχωρισμός των ατόμων που έχουν διαγνωστεί με μεταδοτική ασθένεια από άτομα που δεν είναι άρρωστα (Li Duan, Gang Zhu 2020). Ωστόσο, οι δύο όροι χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά, ειδικά στην επικοινωνία με το κοινό. Η λέξη καραντίνα χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στη Βενετία της Ιταλίας το 1127 όσον αφορά τη λέπρα και χρησιμοποιήθηκε ευρέως ως απάντηση στον Μαύρο Θάνατο, αν και μόλις 300 χρόνια αργότερα το Ηνωμένο Βασίλειο άρχισε σωστά να επιβάλλει καραντίνα ως απάντηση στην πανούκλα (K Newman 2012). Πιο πρόσφατα, η καραντίνα έχει χρησιμοποιηθεί στην εμφάνιση της νόσου του κοροναϊού 2019 (COVID-19)

Η επιστημονική κοινότητα δεν έμεινε ανεπηρέαστη από την πανδημία. Στον τομέα που εξετάζουμε, κοινωνιολόγοι και ψυχολόγοι εξέτασαν ενδελεχώς τις διαστάσεις του φαινομένου διεξάγοντας πλήθος μελετών. Τα επιστημονικά πορίσματα είναι δηλωτικά της υφιστάμενης κατάστασης.

Πρόσφατη μελέτη που δημοσιεύτηκε στο επιστημονικό περιοδικό [The Lancet](#), έδειξε ότι η καραντίνα σχετίζεται με συμπτώματα μετατραυματικού στρες (PTSD), με σύγχυση και θυμό, ενώ κάποιες έρευνες λένε, ότι οι επιπτώσεις αυτές μπορεί να είναι και μακροπρόθεσμες. Χαρακτηριστικό είναι αυτό που αναφέρει η καθηγήτρια

ψυχιατρικής Rima Styra, από το Πανεπιστήμιο του Τορόντο: «Ερευνώντας άτομα σε καραντίνα, κατά την εξάπλωση του SARS, το 29% αυτών εμφάνισαν σημάδια μετατραυματικού στρες και το 31% αυτών είχε συμπτώματα κατάθλιψης, μετά την απομόνωση. Ο εξελικτικός ψυχολόγος Frank McAndrew από το Πανεπιστήμιο Κνοχ του Illinois, προσθέτει: «Το να είσαι σε καραντίνα σου δίνει την αίσθηση ότι βρίσκεσαι στο έλεος των άλλων και των ανεξέλεγκτων δυνάμεων, όπως είναι μια επιδημία. Αυτό σε οδηγεί σε ένα αίσθημα ανημποριάς και αβεβαιότητας για το μέλλον, το οποίο μπορεί πραγματικά να σε αναστατώσει.».

2. Είδος μιντιακού προϊόντος

Η εκπαιδευτική ταινία ΕνεργητικΑδρανείς κατατάσσεται στα ντοκιμαντέρ κοινωνικού περιεχομένου. Στοχεύει όχι τόσο στην καταγραφή των ανθρώπινων συναισθημάτων, σχέσεων και ενεργειών, αλλά στην περιγραφή των πραγματικών γεγονότων που προκαλούν τα παραπάνω.

Το ντοκιμαντέρ κοινωνικού περιεχομένου διαπνέεται από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

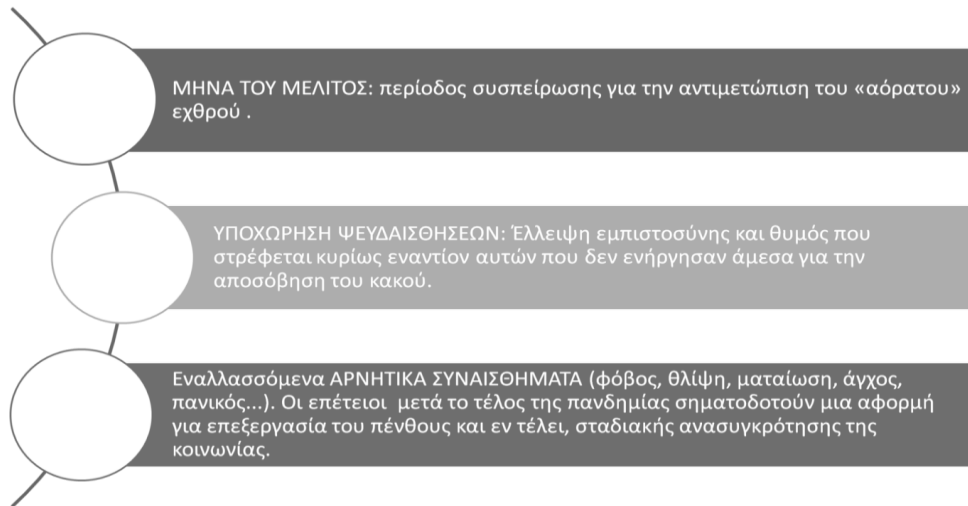
- Στηρίζεται σε δύο διαφορετικές επιστήμες: την κοινωνιολογία και την ψυχολογία.
- Ασχολείται κυρίως με τη σύνθεση και την ανάπτυξη της κοινωνίας .
- Η συνεχώς εναλλασσόμενη φύση των θεμάτων καθιστά το πρόγραμμα ποιοτικό. Τη μελέτη και τη συγγραφή των σεναρίων αναλαμβάνουν κοινωνιολόγοι και λογοτέχνες.
- Η δραματική εξιστόρηση της πραγματικότητας από έναν απρόσωπο αφηγητή ή από ειδικούς
- Μουσική επένδυση

Στην ταινία ΕνεργητικΑδρανείς υιοθετήθηκε η διερευνητική αφηγηματική δομή με σπειροειδή ανάπτυξη λόγου. Πιο συγκεκριμένα, εντοπίζονται οι ακόλουθοι άξονες:

- Η εισαγωγή με μουσική μετάβαση και εναλλαγή πλάνων που λειτουργούν ως αφορμή για το προβαλλόμενο θέμα.
- Η αναφορά του περιστατικού με αντίστοιχα παραδείγματα
- Η διατύπωση των ερωτημάτων που απορρέουν από αυτό. Στη συνέχεια, επεξηγούνται τα ερωτήματα μέσα από αναφορές του παρουσιαστή ή άλλων συνεντευξιαζόμενων, παρουσιάζοντας έτσι διαφορετικές διαστάσεις του ζητήματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτό το στάδιο επαναλαμβάνεται ΟΣΕΣ ΦΟΡΕΣ ΧΡΕΙΑΣΤΕΙ
- Σύνοψη και μετάβαση σε νέο θέμα

3. Δομή της ταινίας

Οι επιστήμονες Zunih και Myers περιγράφουν τις φάσεις ενός καταστροφικού γεγονότος, όπως η πανδημία, σε ψυχολογικό επίπεδο:

Το ντοκιμαντέρ **ΕνεργητικΑδρανείς** αποτυπώνοντας τις φάσεις ενός καταστροφικού γεγονότος σύμφωνα με τους επιστήμονες Zunih και Myers, προσπαθεί να σκιαγραφήσει αδρομερώς τη ψυχολογική διάσταση αυτής της πραγματικότητας εστιάζοντας στους ακόλουθους θεματικούς άξονες:

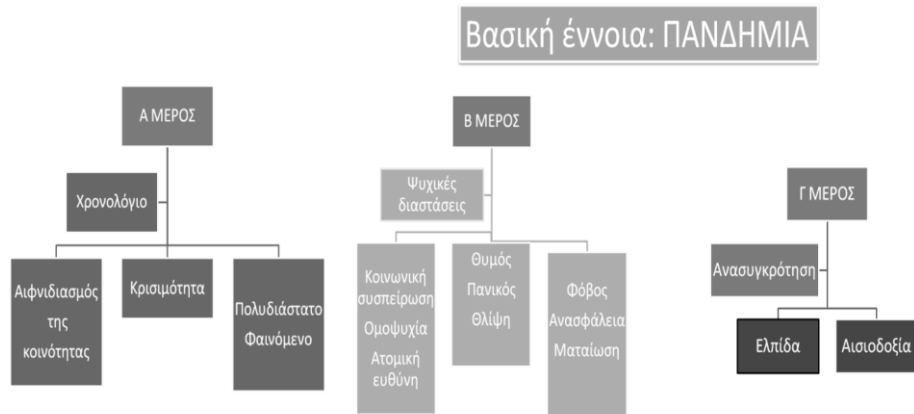
- Πρώτη φάση: Κοινωνική συσπείρωση, ομοψυχία, ατομική ευθύνη
- Δεύτερη φάση: Θυμός, πανικός, θλίψη
- Τρίτη φάση: Φόβος, ανασφάλεια, ματαίωση
- Τέταρτη φάση: Ανασυγκρότηση: ελπίδα, αισιοδοξία

4. Μαθησιακό αντικείμενο

Η εκπαιδευτική ταινία **ΕνεργητικΑδρανείς** απευθύνεται σε μαθητές της Γ Λυκείου και άπτεται του γνωστικού αντικείμενου της Νεοελληνικής Γλώσσας. Η ηλικιακή ομάδα διακατέχεται από συναισθηματική ωριμότητα και εμπλοκή προς την εξεταζόμενη θεματική. Μάλιστα, η καραντίνα και οι συνέπειές τη βιώθηκαν έντονα από τους μαθητές της τελευταίας τάξης του Λυκείου, καθώς οι αυξημένες σχολικές τους υποχρεώσεις λόγω των Πανελλαδικών Εξετάσεων ενίσχυσαν τις ψυχολογικές τους διακυμάνσεις.

Οι θεματικές διαστάσεις στις οποίες βασίζεται το ντοκιμαντέρ συνοψίζονται σχηματικά:

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

5. Εκπαιδευτικός σχεδιασμός

Το ψηφιακό βίντεο στην εκπαίδευση θέτει σε κινητοποίηση μηχανισμούς μάθησης που υπό κατάλληλες συνθήκες ενδέχεται να αποτελέσουν ένα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια των εκπαιδευτικών. Οι εκπαιδευτικές ταινίες δεν είναι τίποτα άλλο από παραγωγές που συνάδουν με τους διδακτικούς στόχους του μαθήματος και αξιοποιούνται παράλληλα με τους παραδοσιακούς τρόπους διδασκαλίας (Σοφος 2018). Το παραγόμενο εκπαιδευτικό υλικό (ταινία και λοιπές εκπαιδευτικές δραστηριότητες) μπορεί να χρησιμοποιηθεί αυτόνομα για την επιτυχέστερη αφομοίωση και επέκταση της διδασκόμενης ύλης του μαθήματος σε συνθήκες τόσο δια ζώσης, όσο και εξ αποστάσεως μάθησης.

Οι διδακτικοί στόχοι είναι πολύπλευροι και ταξινομούνται κατά τον ακόλουθο τρόπο:

ΓΝΩΣΕΩΝ

- Να κατατάζουν χρονικά τους σημαντικότερους σταθμούς της πανδημίας
- Να αναλογιστούν τις πολύπτυχες διαστάσεις της βιωμένης πραγματικότητας
- Να εξετάσουν συγκριτικά τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης πανδημίας με τα αντίστοιχα επιδημιών παλαιότερων ετών
- Να ορίσουν τη διαφοροποίηση των εννοιών καραντίνα- απομόνωση
- Να διαγωνιστούν σε ολοκληρωμένα κριτήρια αξιολόγησης
- Να επεξεργαστούν κριτικά δημοσιεύματα του ηλεκτρονικού τύπου
- Να αναθεωρήσουν τη βιωμένη κοινωνική και ψυχική πραγματικότητα

ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

- Να αναπαραστήσουν και να ερμηνεύσουν κριτικά τα γεγονότα των τελευταίων μηνών
- Να πειραματιστούν και να εκφραστούν πολυτροπικά τη βιωμένη πραγματικότητα.
- Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους πειραματιζόμενοι με διάφορες μορφές τέχνης (λογοτεχνία, κινηματογράφος, μουσική, εικαστικά)
- Να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη

ΣΤΑΣΕΩΝ (ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ)

- Να αμφισβητήσουν τη βιωμένη πραγματικότητα, όπως προβάλλεται από τον ηλεκτρονικό και ημερήσιο τύπο και να την αντιπαραβάλλουν με τη δική τους οπτική διάσταση.
- Να προσεγγίζουν ομαδοσυνεργατικά το φαινόμενο και να συζητούν με τους συμμαθητές τους για αυτό.
- Να υπερασπιστούν την προσωπική τους θέση χωρίς να απορρίπτουν ή να αποδοκιμάζουν αντίθετες απόψεις των συμμαθητών τους.
- Να αισθανθούν και να δικαιολογήσουν τη συναισθηματική κλιμάκωση που βίωσαν οι συνάνθρωποί μας την τεταμένη αυτή χρονική περίοδο

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΚΗΝΩΝ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

ΣΚΗΝΕΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΙΑΣΤΑΣΗ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1 ^η : Πριν τη θέαση της ταινίας ΑΦΙΣΑ	-Ευαισθητοποίηση των μαθητών μέσω της αφίσας για το περιεχόμενο της ταινίας και εφαρμογή της θεωρίας της Γ Λυκείου	Αφόρμηση και εφαρμογή	Προβάλλεται στους μαθητές η αφίσα της ταινίας και αμέσως μετά συμπληρώνουν το Φύλλο Εργασίας 1
2 ^η : Πριν τη θέαση της ταινίας ΤΡΕΙΛΕΡ	Ευαισθητοποίηση των μαθητών μέσω του τρέιλερ για το περιεχόμενο της ταινίας	Αφόρμηση και συναισθηματική εμπλοκή του μαθητικού κοινού	Προβάλλεται στους μαθητές το τρέιλερ της ταινίας και αμέσως μετά συμπληρώνουν το Φύλλο Εργασίας 2
3 ^η : Πριν τη θέαση της ταινίας	Ευαισθητοποίηση των μαθητών και ανάπτυξη της δημιουργικότητάς τους	Ανάρτηση σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης	Πλοήγηση σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης και δημιουργία ανάρτησης αντίστοιχου περιεχομένου.
4 ^η : 0.38-2.56-Οι βασικοί σταθμοί της πανδημίας.	Να αναγνωρίσουν τις φάσεις της πανδημίας και να συνοψίσουν τους σημαντικότερους σταθμούς αυτής	Χρονολόγιο πανδημίας	Κατάρτιση των βασικότερων χρονικών σταθμών της πανδημίας

<p>5^η: 0.38-2.56- Οι βασικοί σταθμοί της πανδημίας.</p>	<p>- Να αναγνωρίσουν και να μεταδώσουν μέσα από την πλοήγηση στο διαδίκτυο πληροφορίες στην ολομέλεια της τάξης για το εξεταζόμενο θέμα. - Να αναπαραστήσουν τη βιωμένη πραγματικότητα της κάθε περιόδου και τις συνθήκες που βίωσε η ανθρωπότητα από την επέλαση του κάθε ιού</p>	<p>Πανδημία/ Εύρεση πληροφοριών μέσα από διαδικτυακές πηγές</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Αναζήτηση πληροφοριών ανά ομάδες στο internet - Επιλογή, Οργάνωση και Παρουσίαση πληροφοριών
<p>6^η: 2.56-3.07- Η κρισιμότητα της κατάστασης</p>	<p>Να κάνουν χρήση της θεωρίας τους και να αξιολογήσουν τα διαφημιστικά μηνύματα.</p>	<p>Οι πολυεπίπεδες δυσχέρειες της καθημερινότητάς μας εξαιτίας της πανδημίας</p>	<p>Παρουσίαση τρόπων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης από την ελληνική κυβέρνηση και αξιολόγησή τους από τους μαθητές</p>
<p>7^η:3.09-4.17- Βιωμένες καθημερινές σκηνές κατά την περίοδο της πανδημίας</p>	<p>Να επαναπροσδιορίσουν δυο κοινόχρηστες έννοιες: την καραντίνα και την απομόνωση Να προσωποποιήσουν το προς εξέταση θέμα γράφοντας τις σκέψεις τους σ' ένα ημερολόγιο.</p>	<p>Καραντίνα- Απομόνωση</p>	<p>Οι μαθητές συμπληρώνουν το Φύλλο Εργασίας 6 (Συναισθηματική εμπλοκή του μαθητικού κοινού/Εννοιολογική προσέγγιση των όρων καραντίνα- απομόνωση /Παραγωγή λόγου), αφού μελετήσουν τον επισυναπτόμενο σύνδεσμο Κορονοϊός: Πότε είσαι σε καραντίνα και πότε σε απομόνωση;</p>
<p>8^η: 4.22-6.00: Το βίντεο ευαισθητοποίησης της Πολιτικής προστασίας.</p>	<p>Να αξιολογήσουν τα νέα κοινωνικά δεδομένα που γεννά η πανδημία και την ατομική ευθύνη που φέρουμε.</p>	<p>Κοινωνική συσπείρωση / Ομοθυμία Ατομική ευθύνη</p>	<p>Οι μαθητές συμπληρώνουν συμπληρώνουν το Φύλλο Εργασίας 8 μέσα από το οποίο αξιολογούν την υφιστάμενη κοινωνική</p>

			πραγματικότητα
9 ^η :6.56-8.48 Οι βιωμένες ψυχολογικές μεταπτώσεις εν καιρώ πανδημίας	Να αξιολογήσουν τα νέα κοινωνικά και ψυχολογικά δεδομένα που γεννά η πανδημία	Κλιμακούμενα αρνητικά συναισθήματα (θυμός, θλίψη, ματαίωση, φόβος, πανικός)	Η βίωση αρνητικών συναισθημάτων κατά την περίοδο της καραντίνας και οι συνέπειες τους σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας μέσα από τη συμπλήρωση του αντίστοιχου φύλλου εργασίας.
10 ^η : 5.18-5.22 Η καθημερινότητα ενός μαθητή την περίοδο της καραντίνας	Να αξιολογήσουν τα νέα εκπαιδευτικά δεδομένα που γεννά η πανδημία.	Τηλεκπαίδευση και πανδημία	Πως βίωσαν την τηλεκπαίδευση οι μαθητές; Παράθεση των εμπειριών δυο μαθητών της Γ Λυκείου και κατάθεση της προσωπικής άποψης των μαθητών
11 ^η : 8.50-10.02 Η επάνοδος στην κανονικότητα: Αισιοδοξία-Ελπίδα	Να αξιολογήσουν την έκβαση του μέλλοντος της ανθρωπότητας ως προς τη διαχείριση και την υπέρβαση της επιδημιολογικής κρίσης.	Κορονοϊός-Ανθρωπότητα	Κορονοϊός-Ανθρωπότητα:1-1: Αξιολόγηση της υφιστάμενης κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας και κατάθεση της προσωπικής άποψης των μαθητών..
12 ^η 10.03-10.05 Αποτίμηση-Επίλογος	Να ερμηνεύσουν τις αντιθέσεις που βιώσαμε εξαιτίας της πανδημίας	Οι βιωμένες αντιθέσεις της πανδημίας	Ερμηνεία των πραγματολογικών δεδομένων με τη βοήθεια ενός άρθρου από τον ηλεκτρονικό τύπο.
13 ^η :8.50-10.02-Η επάνοδος στην κανονικότητα μετά τους τελευταίους εμβολιασμούς	Η γόνιμη αντιπαράθεση αντικρουόμενων απόψεων	Εμβολιασμός:Αχτίδα αισιοδοξίας ή όχι;	Αγώνας λόγων: Υπέρμαχοι και πολέμιοι του εμβολιασμού
14 ^η : Μετά τη θέαση της ταινίας	Η αναγνώριση και προβολή της ψυχολογικής κατάστασης των	Οι ψυχολογικές επιπτώσεις που βίωσαν οι μαθητές κατά τη διάρκεια της	Ερωτηματολόγιο

	μαθητών.	Πανδημίας	
15 ^η Μετά τη θέαση της ταινίας	Παραγωγή γραπτού λόγου	Παραγωγή κειμένου ανάλογης θεματικής	Κριτήριο Αξιολόγησης Νεοελληνικής Γλώσσας

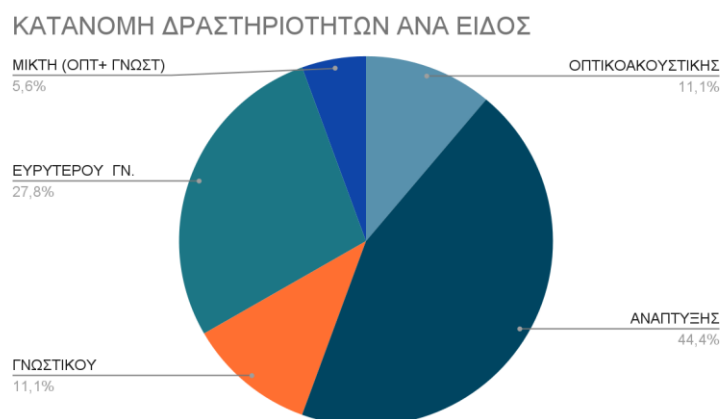
5. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Συνολική διάρκεια όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων

Η συνολική διάρκεια των προτεινόμενων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων αγγίζει τα 400 λεπτά, δηλαδή περίπου 6 με 7 ώρες.

Κατανομή των δραστηριοτήτων σε κατηγορίες

- Δραστηριότητες οπτικοακουστικής παιδείας (2, 16)
- Δραστηριότητες ανάπτυξης συναισθημάτων (3, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14)
- Δραστηριότητες γνωστικού περιεχομένου (6, 9)
- Δραστηριότητες επιπλέον γνωστικού περιεχομένου για περαιτέρω ενασχόληση με το αντικείμενο (4, 5, 9, 10, 15)
- 1 μικτή: Οπτικοακουστικής παιδείας και γνωστικού περιεχομένου (1)

Η θεματολογία της εκπαιδευτικής ταινίας «ΕνεργητικΑδραναίς» προσφέρεται για ανάπτυξη ποικίλων δραστηριοτήτων κοινωνικού περιεχομένου αξιοποιώντας ποικίλες εκπαιδευτικές τεχνικές (Σοφός, 2014). Ενδεικτικά θα παρουσιασθεί μια από κάθε κατηγορία:

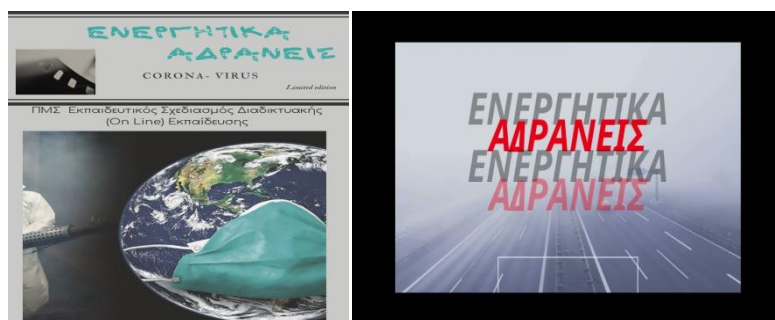
Μικτή: Οπτικοακουστικής παιδείας και γνωστικού περιεχομένου

1η Δραστηριότητα Προβάλλεται στους μαθητές η αφίσα της ταινίας και αμέσως μετά συμπληρώνουν το Φύλλο Εργασίας 1 με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών μέσω της αφίσας για το περιεχόμενο της ταινίας και την εφαρμογή της θεωρίας τους

Οπτικοακουστικής παιδείας

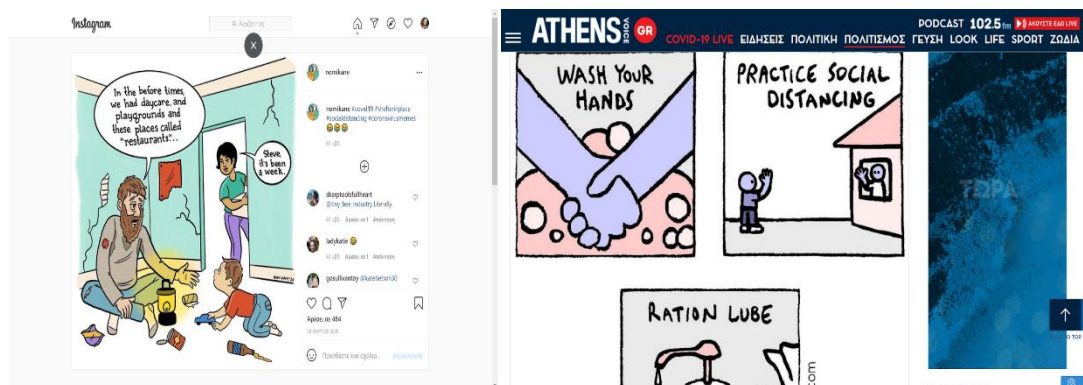
2η Δραστηριότητα: Προβάλλεται στους μαθητές το τρέιλερ της ταινίας και αμέσως μετά συμπληρώνουν το Φύλλο Εργασίας 2 που στοχεύει στη συναισθηματική

εμπλοκή τους

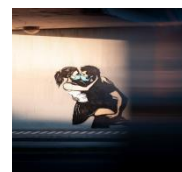
Ανάπτυξης συναισθημάτων

3η Δραστηριότητα Πλοήγηση σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης και δημιουργία ανάρτησης αντίστοιχου περιεχομένου

Γνωστικού περιεχομένου

12η Δραστηριότητα: Οι μαθητές συμπληρώνουν το Φύλλο Εργασίας 12, αφού ερμηνεύσουν τα πραγματολογικά δεδομένα με τη βοήθεια ενός άρθρου από τον ηλεκτρονικό τύπο.

Ευρύτερου γνωστικού περιεχομένου

10η Δραστηριότητα: Αξιολόγηση της υφιστάμενης εκπαιδευτικής πραγματικότητας και κατάθεση της προσωπικής άποψης των εκπαιδευομένων μέσα από τη μελέτη επισυναπτόμενων συνδέσμων.

6. Εκπαιδευτική αξιοποίηση

1η πρόταση Διδασκαλίας: Εναρμονισμένη με πρακτικές σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, στην προκειμένη περίπτωση εξαιτίας της επιδημιολογικής συγκυρίας.

Πρώτο στάδιο: Ασύγχρονη Εκπαίδευση

Οι μαθητές επεξεργάζονται το υλικό των 2 πρώτων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (αφίσα- τρέιλερ) και συμπληρώνουν τα αντίστοιχα φύλλα εργασίας. Παράλληλα, εκπονούν ομαδοσυνεργατικά την εργασία για την πανδημία (5η Δραστηριότητα).

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Παρατήρησε προσεκτικά την αφίσα της ταινίας «Ενεργητικά Αδρανείς» και συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα.

Προκαλεί το ενδιαφέρον σου ο τίτλος της ταινίας; (ναι, όχι, γιατί)	
Πως ερμηνεύεις την επιλογή του τίτλου σε σχέση με το θέμα της ταινίας;	
Γιατί πιστεύεις ότι επιλέχθηκε η συγκεκριμένη εικόνα; Ποια συναισθήματα σου δημιουργεί;	
Η ταινία είναι ένα ντοκιμαντέρ. Μπορείς να αναγνωρίσεις ποιος είναι ο στόχος της μέσα από την αφίσα;	
Ποιος είναι ο τρόπος και τα αντίστοιχα μέσα πειθούς που κυριαρχούν;	
Η αφίσα επιτυγχάνει τον στόχο της: την παρακολούθηση της ταινίας;	

Κατάγραψε τα σημαντικότερα μηνύματα που θεωρείς ότι προβάλλονται μέσω της αφίσας

.....

.....

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ως σήμερα θα έχεις δει δεκάδες τρέιλερ ταινιών... και σίγουρα θα συμφωνείς ότι ένα επιτυχημένο τρέιλερ στοχεύει πρωτίστως στην προσέλκυση του ενδιαφέροντος του κοινού. ΑΛΛΑ θα σε μαγνήτισαν, ΑΛΛΑ θα προσέλκυσαν στιγμιαία το ενδιαφέρον σου και ΑΛΛΑ πάλι απλώς θα σου προκάλεσαν αδιαφορία και πλήξη.....

Παρακολουθώντας το τρέιλερ της ταινίας **Ενεργητικά Αδράνειζ**:

<https://www.youtube.com/watch?v=uLaJQeEc70>

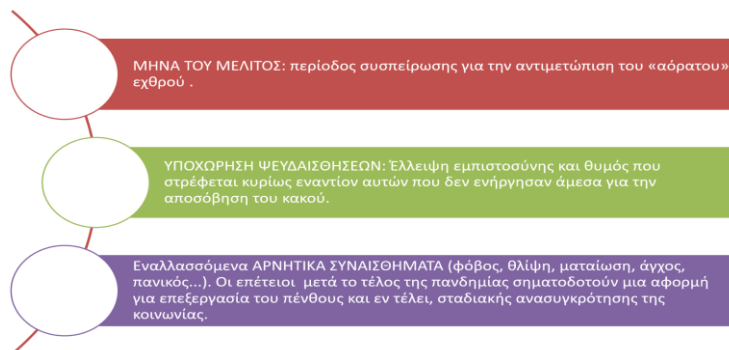
Ποια είναι το κυρίαρχο συναίσθημα που σου γεννήθηκε από τη θέαση του τρέιλερ;

.....

Θα σου προσέλκυε το ενδιαφέρον ώστε να παρακολουθήσεις το ντοκιμαντέρ;

.....

Οι επιστήμονες Zunih και Myers περιγράφουν τις φάσεις ενός καταστροφικού γεγονότος, όπως η πανδημία, σε ψυχολογικό επίπεδο:

Να εντοπίσεις αυτά τα στάδια στο τρέιλερ της ταινίας και να τα αντιστοιχίσεις με το βιωμένο συναίσθημα:

ΣΤΑΔΙΟ	ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ

Με ποιο από τα εκφρασμένα και βιωμένα συναισθήματα ταυτίζεσαι και γιατί;

.....
.....
.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5

Η πρόσφατη πανδημία του COVID-19 αποτελεί για την πλειοψηφία της ανθρώπινης κοινότητας μία πρωτόφαντη πραγματικότητα. Αν και η πανδημία είναι μια κατάσταση, που ιστορικά έχουμε βιώσει ξανά τόσο ως ανθρώπινο γένος, όσο και ως δυτικός πολιτισμός, κανένας από εμάς δεν είχε στη διάρκεια της ζωής του κάποιο παρόμοιο βίωμα. Κάθε 10 χρόνια παρατηρούνται νέοι, για το ανθρώπινο είδος, ιοί που μπορούν να προκαλέσουν πανδημία. Από τις αρχές του 20ού αιώνα έλαβαν χώρα τέσσερις πανδημίες του ιού της γρίπης: 1918, 1957, 1968, 2009. Τα τελευταία 20 χρόνια, τρεις νέοι κορονοϊοί έχουν αναδυθεί και διασπαρεί στο ανθρώπινο είδος.

Πρώτος ο SARS (2002-2004), που αναδύθηκε από τις λαϊκές αγορές της Κίνας και εξαπλώθηκε σε 29 χώρες, μολύνει 8.422 ανθρώπους και

σκοτώσε 831, προκαλώντας τον θάνατο στο 10% των προσληφθέντων.

Δεύτερος ο MERS CoV (2012-σήμερα), που απομονώθηκε πρώτη φορά στην Αραβική Χερσόνησο τον Σεπτέμβριο του 2012. Μέχρι σήμερα έχουν μολυνθεί 2.519 άνθρωποι και έχουν καταγραφεί 866 θάνατοι (35% θνητότητα).

Τρίτος ο SARS-CoV-2 (2019), ξεκινώντας από την πόλη Γουχάν της Κίνας, έχει εξαπλωθεί σε όλο τον κόσμο, προσβάλλοντας εκατομμύρια άτομα σε 213 χώρες και σκοτώνοντας εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους μέχρι και σήμερα.

Αφού επιλέξεις την ομάδα σου και περιηγηθείς στο διαδίκτυο για την άντληση των απαιτούμενων πληροφοριών, να παρουσιάσεις στην ολομέλεια της τάξης το ιστορικό πλαίσιο και τα αποτελέσματα των 3 κορονοϊών που βίωσε η ανθρωπότητα τα τελευταία χρόνια.

	1η ΟΜΑΔΑ ο SARS	2η ΟΜΑΔΑ ο MERS CoV	3η ΟΜΑΔΑ ο SARS-CoV-2
ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ			
ΑΙΤΙΕΣ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ			
ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ			
ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ			

* Η κάθε ομάδα εκτός από τη συμπλήρωση του πίνακα μπορεί να αξιοποιήσει και αντίστοιχο οπτικοακουστικό υλικό.

Δεύτερο στάδιο: Σύγχρονη εκπαίδευση

Συζητούν και προφορικά τις σκέψεις και τους προβληματισμούς του μέσω καταγισμού ιδεών. Στη συνέχεια, παρακολουθούν την διαφημιστική εκστρατεία της ελληνικής κυβέρνησης για να πείσουν την κοινή γνώμη να μείνει στο σπίτι και συμπληρώνουν το αντίστοιχο φύλλο εργασίας (6η Δραστηριότητα). Στο τέλος της ώρας, παρακολουθούν την ταινία.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6

Η κρισιμότητα της επιδημιολογικής κατάστασης επέβαλε την εγρήγορση του κρατικού μηχανισμού. Αρωγός της ελληνικής κυβέρνησης προκειμένου να πείσει τον ελληνικό λαό να μείνει στο σπίτι στάθηκε η διαφήμιση.

Αφού μελετήσεις τη θεωρία σου ([Η πειθώ στη διαφήμιση](#)), να αξιολογήσεις τα επισυναπτόμενα μηνύματα:

1. Τηλεοπτική διαφήμιση

<https://www.youtube.com/watch?v=WuB1hnIe30A>

ΜΟΡΦΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ	ΜΕΣΑ/ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΙΘΟΥΣ	ΓΛΩΣΣΑ

ΜΟΡΦΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ	ΜΕΣΑ/ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΙΘΟΥΣ	ΓΛΩΣΣΑ

Τρίτο στάδιο: Ασύγχρονη εκπαίδευση

Έπονται οι υπόλοιπες εκπαιδευτικές δραστηριότητες και η προετοιμασία του Αγώνα λόγων (Δραστηριότητα 13η)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 13

Αγώνας λόγων: Υπέρμαχοι ↔ Πολέμιοι του εμβολιασμού

Η ανακάλυψη εμβολίων κατά του Covid-19 δημιούργησε ανάμεικτα συναισθήματα στην παγκόσμια κοινότητα. Πολλοί ήταν αυτοί που τα αντιμετώπισαν ως τη μοναδική λύση για τη ίαση του πληθυσμού και τη συνεπακόλουθη λήξη της πανδημίας και άλλοι τόσοι και εκείνοι που είδαν με δυσπιστία το όλο εγχείρημα.

Εσύ με ποια από τις 2 θέσεις τάσσεσαι;

Αφού ενταχθείς στην ομάδα είτε των Υπέρμαχων, είτε των Πολεμίων του εμβολιασμού και συμπληρώσεις με την ομάδα σου τον επισυναπτόμενο πίνακα με την αντίστοιχη επιχειρηματολογία, στη συνέχεια, σε Αγώνα λόγων να αναλύσεις τις απόψεις σου

ΠΟΛΕΜΙΟΙ	ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

[Επιστήμονες: «Πατριωτικό καθήκον» και «σωτηρία» το εμβόλιο | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ](#)

[Κορωνοϊός και αντιεμβολιαστικό κίνημα: Πώς η πανδημία επηρεάζει τους «πολέμους» των εμβολίων](#)

Τέταρτο στάδιο: Σύγχρονη Εκπαίδευση

Διεξαγωγή του Αγώνα Λόγων και διατύπωση εντυπώσεων και συμπερασμάτων

2η πρόταση Διδασκαλίας: Σενάριο για προχωρημένους μαθητές.

Το συγκεκριμένο σενάριο διδασκαλίας προσιδιάζει σε μαθητές Γ Λυκείου, που διαθέτουν συναισθηματικά ωριμότητα και πιο προηγμένο επίπεδο σκέψης σε σχέση με του μαθητές των υπολοίπων τάξεων.

Αρχικά, οι μαθητές συμπληρώνουν τα Φύλλα Εργασίας 3-16 και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα μέρους αυτών στην τάξη (βλέπε δραστηριότητα). Στη συνέχεια, επεξεργάζονται και τις 2 πρώτες εκπαιδευτικές δραστηριότητες και βλέπουν την ταινία.

7. Διαδικασία παραγωγής και υλοποίησης

Η εκπαιδευτική ταινία **ΕνεργητικΑδρανείς**, η σύλληψη και εκπόνησή της ήταν συνειδητή επιλογή που γεννήθηκε αυθόρμητα με την ανάθεση της εργασίας στην αρχή του εξαμήνου. Αυτός ήταν και ο βασικότερος λόγος που εργάστηκα ατομικά.

Δεν έγινε παραγωγή αλλά δημιουργία ενός βίντεο από υλικό βίντεο αναρτημένο στο διαδίκτυο (youtube). Πειραματίστηκα με αρκετά λογισμικά επεξεργασίας, βίντεο,

ήχου και μετατροπής αρχείων video σε mp4 ή mp3. Για την τελική επεξεργασία του υλικού μου βασίστηκα κατά κύριο λόγο στο Canva. Για τη μετατροπή αρχείων του Youtube σε mp4 αξιοποίησα το WinX youtube downloader και για την περικοπή βίντεο το vlc media player και για την εγγραφή της φωνής το ScreenOMatic.

Η περίοδος προετοιμασίας και επεξεργασίας του υλικού μου ήταν μεγάλη, όπως προαναφέρθηκε. Είχα συλλέξει αρχές Ιουλίου αρκετό υλικό και ένα σύνδεσμο από το ντοκιμαντέρ του ANT “Ημερολόγιο Πανδημίας: Μια νέα αρχή”. Σ’ αυτό θα βασιζόμουν κατά κύριο λόγο για την άντληση μαρτυριών συνανθρώπων μας που βίωσαν την πανδημία. Δυστυχώς, το κανάλι απενεργοποίησε το σύνδεσμο και έμεινα χωρίς αντίστοιχο υλικό. Και αυτή τη στιγμή ακόμη που ασχολούμαι με το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας μου περιμένω την άδεια εκχώρησης των δικαιωμάτων και τον αντίστοιχο σύνδεσμο από το σταθμό. Πολύμορφες δυσχέρειες εντοπίστηκαν και στο μοντάζ του υλικού μου, καθώς και σε τεχνικά ζητήματα.

Συμπεράσματα

Η περίοδος της πανδημίας που δυστυχώς όλοι ακόμη και σήμερα βιώνουμε ήταν ιδιαίτερα επώδυνη για όλη την ανθρωπότητα. Η καθημερινότητά μας άλλαξε δραματικά και ξαφνικά συνειδητοποιήσαμε ότι η ενέργεια μας πολλές μετατράπηκε σε αθέλητη αδράνεια. Η υπεύθυνη στάση και η ενσυναίσθηση αποτέλεσαν πια ίδιον του πολιτικοποιημένου πολίτη... και ξαφνικά μετατράπηκαν σε μοναδικό «όπλο» αντιμετώπισης της αόρατης απειλής του ιού. Για πρώτη φορά, ο σύγχρονος άνθρωπος σκέφτηκε «Όταν δεν μπορούμε πια ν’ αλλάξουμε μια κατάσταση, προκαλούμαστε ν’ αλλάξουμε τον εαυτό μας». Μείωσε τους φρενήρεις ρυθμούς του και κοίταξε μέσα του. «Η αντιξοότητα συστήνει έναν άνθρωπο στον εαυτό του» (Eileen Caddy). Αυτή τη βιωμένη πραγματικότητα και τις αντίστοιχες ψυχολογικές μεταπτώσεις επιχειρήσα να προβάλω στην εκπαιδευτική ταινία «ΕνεργητικΑδρανείς». Ελπίζω να τα έχω καταφέρει έστω και στο ελάχιστο.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- DiGiovanni C, Conley J, Chiu D, Zaborski J (2020). *Factors influencing compliance with quarantine in Toronto during the 2003 SARS outbreak. Biosecurity and Bioterrorism : Biodefense Strategy, Practice, and Science.* 2004 ;2(4):265-272. DOI: 10.1089/bsp.2004.2.265.
- Zunih LM, Myers D.(2000). *Training Manual for Human Service Workers in Major Disasters, 2nd edn. Washington, DC: Department of Health and Human Services, Substance Abuse and Mental Health Services Administration, Center for Mental Health Services, DHHS Publication no. ADM 90-538.*
- K Newman (2012) *Shutt up: bubonic plague and quarantine in early modern England* *J Sol Hist*, 45 , pp. 809-834
- Li Duan, Gang Zhu (2020) *Psychological interventions for people affected by the COVID-19 epidemic* *The Lancet Psychiatry*, Volume 7, Issue 4, pp. 300-302
- Σοφός, Α. (2014). *Παιδαγωγική Αξιοποίηση κινηματογραφικής ταινίας και βίντεο στην εκπαιδευτική διαδικασία.* Σοφός, Α, Βρατσάλης Κ. (Επιμ.). *Παιδαγωγική Αξιοποίηση Νέων Μέσων στην εκπαιδευτική διαδικασία* (σελ. 119 - 146). Αθήνα: ΙΩΝ.
- Σοφός, Α. (2018). *Η πραγματικότητα της ταινίας για την εκπαίδευση ή η εκπαιδευτική πραγματικότητα της ταινίας;* Ηλεκτρονικές σημειώσεις φοιτητών. Πανεπιστήμιο Αιγαίου: Ρόδος.

Ιστοσελίδες

- Ασημακόπουλος, Δ.(2020, Νοέμβριος 12). ΚΟΙΝΩΝΙΑ Οι επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού στη ζωή μας. Εφημερίδα Καθημερινή. Ανακτήθηκε 25 Απριλίου, 2021 ,από <https://www.kathimerini.gr/society/561154696/oi-epiptoseis-tis-pandimias-toy-koronoioy-sti-zoi-mas/>
- Στυλιανού, Ι. (2020, Απρίλιος 22) Καραντίνα λόγω κορονοϊού: Ένα μεγάλο ψυχοκοινωνικό πείραμα.Psychologynow.gr. Ανακτήθηκε 1 Μαΐου, 2021 ,από <https://www.psychologynow.gr/arthra-psyxologias/koinonia/koinoniki-psyxologia/8721-karantina-logo-koronoioy-ena-megalo-psyxo-koinoniko-peirama.html>
- Σκίτζη, Γ (2020, Δεκέμβριος 18) 2ο Lockdown Επιπτώσεις: Γιατί το 2ο κύμα της πανδημίας είναι χειρότερο από το πρώτο. HealthWeb . Ανακτήθηκε 1 Απριλίου, 2021 ,από <https://www.healthweb.gr/nea-ygeias/psyxiki-ygeia/2o-lockdown-epiptoseis-giati-to-2o-kyma-tis-pandimias-einai-xeirotero-apo-to-proto>
- Newsroom (2020, Δεκέμβριος 20).Επιστήμονες: «Πατριωτικό καθήκον» και «σωτηρία» το εμβόλιο. Εφημερίδα Καθημερινή. Ανακτήθηκε 15 Απριλίου, 2021 ,από <https://www.kathimerini.gr/society/561201799/epistimones-patriotiko-kathikon-kai-sotiria-to-embolio/>
- Newsroom (2020, Μάρτιος 16). Οι ψυχολογικές επιπτώσεις του κορονοϊού: Μοναξιά και ψυχαναγκαστικές συμπεριφορές Εφημερίδα Καθημερινή. Ανακτήθηκε 15 Απριλίου, 2021, από <https://www.kathimerini.gr/life/health/1069366/oi-psyxologikes-epiptoseis-toy-koronoioy-monaxia-kai-psychanagkastikes-symperifores/>
- Newsroom (2020, Ιούλιος 15).Ερευνα διαΝΕΟσις: Με φόβο και «ασφυξία» βίωσαν οι Έλληνες την πανδημία . Εφημερίδα Καθημερινή. Ανακτήθηκε 10 Απριλίου, 2021, από <https://www.kathimerini.gr/society/1087715/ereyna-dianeosis-me-fovo-kai-asfyxia-viosan-oi-ellines-tin-pandimia/>
- Newsroom (2020, Μάρτιος 17). Ημέρες καραντίνας: Ο κορωνοϊός μέσα από τα μάτια του Αρκά. HuffPost Greece. Ανακτήθηκε 19 Απριλίου, 2021, από https://www.huffingtonpost.gr/entry/emeres-karantinas-o-koronoios-mesa-apo-ta-matia-toe-arka_gr_5e70c3e9c5b60fb69dde2eec
- Επτακοίλη, Τ. (2020, Μαρτίου 17). Απέναντι στην επιδημία του φόβου. Εφημερίδα Καθημερινή. Ανακτήθηκε 10 Απριλίου, 2021, από <https://www.kathimerini.gr/society/1069199/apenanti-stin-epidimia-toy-fovoy/>
- Μανουσέλης, Σπ. (2020, Σεπτέμβριος 26). Το ψυχολογικό φορτίο της πανδημίας του κορονοϊού .Εφημερίδα των συντακτών. Ανακτήθηκε 16 Απριλίου, 2021, από <https://www.efsyn.gr/epistimi/mihanes-toy-noy/261551-psyxologiko-fortio-tis-pandimias-toy-koronoioy>
- Μανουσέλης, Σπ. (2020, Νοέμβριος 21). Εμβόλια αισιοδοξίας κατά της πανδημίας του φόβου .Εφημερίδα των συντακτών. Ανακτήθηκε 16 Απριλίου, 2021, από <https://www.efsyn.gr/epistimi/mihanes-toy-noy/269654-embolia-aisiodoxias-kata-tis-pandimias-toy-foboy>
- Παπάζογλου, Ν. (2021, Ιούνιος 2).Τα ψυχικά τραύματα της πανδημίας. 2045. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΗΜΕΡΑ. Ανακτήθηκε 10 Ιουνίου, 2021, από <https://www.2045.gr/thematologia/ygeia/ta-psixika-travmata-tis-pandimias/>

Πίνακας ταινίας

 <p>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΑ ΑΔΡΑΝΕΙΣ</p> <p>CORONA - VIRUS</p> <p>Limited edition</p>	<p>Τίτλος : Ενεργητικά Αδρανείς</p>
<p>ΠΜΣ Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός Διαδικτυακής (On Line) Εκπαίδευσης</p>	<p>(URL) ταινίας: https://www.youtube.com/watch?v=7sTOL7zdDsw&t=423s</p>
	<p>(URL) τρέιλερ: https://www.youtube.com/watch?v=uLaJQ QeEc70</p>
<p>“Ανάπτυξη ψηφιακού οπτικοακουστικού υλικού”</p>	<p>Είδος ταινίας: Ντοκιμαντέρ κοινωνικού περιεχομένου</p>
<p>Διδάσκων : Αλιβίζος (Λοΐζος) Σοφός</p>	<p>Χώρα: Ελλάδα</p>
	<p>Έτος: 2021</p>
	<p>Διάρκεια : 12.03 λεπτά</p>
	<p>Σκηνοθέτης/ Αφηγητής : Πυρίδου Κωνσταντίνα</p>
	<p>Γλώσσα: Ελληνική</p>
	<p>Υπότιτλοι: δεν υπάρχουν</p>
	<p>Ηλικιακή ομάδα: 12 και άνω</p>
	<p>Τόπος: Αθήνα</p>
	<p>Θέμα: Πανδημία-Ψυχολογικές διαστάσεις</p> <p>ΠΗΓΕΣ</p> <p>Covid-19: Μαρτυρίες Ευρωπαίων που θεραπεύτηκαν από τον κορονοϊό... Ανασκόπηση 2020: Η χρονιά της πανδημίας Πως ο COVID-19 επηρεάζει την ψυχολογία μας HOLD STILL Πολιτική Προστασία (Trailer Μένουμε Σπίτι) 16/04/2020 EPT</p>